

Utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars

Sammanfattning

I betänkandet behandlar arbetsmarknadsutskottet regeringens skrivelse 2014/15:111 Riksrevisionens rapport om utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars.....	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Skrivelsen.....	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars

Riksdagen lägger skrivelse 2014/15:111 till handlingarna.

Stockholm den 1 oktober 2015

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Raimo Pärssinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Raimo Pärssinen (S), Elisabeth Svantesson (M), Annelie Karlsson (S), Katarina Brännström (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Sven-Olof Sällström (SD), Hanif Bali (M), Patrik Björck (S), Annika Qarllsson (C), Christian Holm Barenfeld (M), Paula Bieler (SD), Fredrik Malm (FP), Ali Esbati (V), Désirée Pethrus (KD), Helén Pettersson i Umeå (S), Serkan Köse (S) och Magda Rasmusson (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 18 februari 2015 överlämnade riksdagen Riksrevisionens granskningsrapport Utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars – omskolad till arbete? (RiR 2015:1) till regeringen. Riksrevisor Claes Norgren föredrog rapporten på utskottets sammanträde den 19 februari 2015. Den 13 maj 2015 överlämnade regeringen skrivelse 2014/15:111 till riksdagen.

Utskottets överväganden

Utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Riksrevisionens granskning

Som motiv till sin granskning Utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars – omskolad till arbete? (RiR 2015:1) anger Riksrevisionen att detta är det första av tre exempel på arbetsmarknadspolitiska projekt där den svenska regeringen hittills sökt och fått medel från Europeiska globaliseringsfonden (EGF) för att kunna erbjuda omskolningsåtgärder som går utöver den ordinarie arbetsmarknadspolitiken.

Riksrevisionen uppmärksammar att en tidig utvärdering av projektet, som genomfördes av Arbetsförmedlingen, visade att arbetslösheten för projekt-deltagare var signifikant högre jämfört med övriga varslade vid företaget, alltså en indikation om att projektet inte varit effektivt. Detta handlade dock sannolikt till stor del om kortsiktiga inlåsnings effekter medan projektets långsiktiga effekter inte har utvärderats tidigare.

Riksrevisionen har därför undersökt i vilken utsträckning statens insatser i samband med varslen vid Volvo Personvagnar lyckats återintegrera uppsagda arbetstagare på arbetsmarknaden, vilket också är det syfte som är stödbeskrivet enligt EGF.

Granskningens resultat ger vid handen att statens insatser i samband med varslen vid Volvo Personvagnar haft en negativ effekt på återgången till arbete. De personer som deltagit i EGF-finansierade utbildningsinsatser har haft en långsammare återgång i arbete jämfört med en matchad kontrollgrupp, en effekt som även gäller på längre sikt, dvs. det handlar inte bara om en inlåsnings effekt under själva utbildningstiden när deltagarna sannolikt är mindre benägna att söka arbete.

Vidare drar Riksrevisionen slutsatsen att tidsaspekten spelar roll för utfallet: ju längre tid som deltagarna fick vänta på utbildningsstart, desto längre blev den efterföljande arbetslösheten. Dessutom finns det ett starkt samband mellan utbildningarnas längd och efterföljande arbetslöshet: ju längre utbildning, desto längre blev tiden i arbetslöshet efter avslutad utbildning.

Dessutom konstaterar Riksrevisionen att finansieringen från EGF innebar ett fokus på strukturell omställning, när det i efterhand visade sig att krisen innehöll både strukturella och konjunkturella inslag. Efter ett kraftigt fall har produktionen nu återhämtat sig, låt vara till en något lägre nivå. I detta fall kan projektet därför sägas alltför ensidigt ha fokuserat på omställning till arbete i andra branscher. Riksrevisionen tillägger emellertid att mot bakgrund av den

överkapacitet som då rådde inom den europeiska fordonsindustrin tedde sig denna bedömning rimlig vid tidpunkten för ansökan.

Riksrevisionen konstaterar avslutningsvis att granskningsrapportens slutsatser är specifika för projektet Volvo Cars och dess underleverantörer och därför inte bör generaliseras till att gälla andra liknande projekt. Ändå går det att dra lärdomar inför framtiden, menar Riksrevisionen och rekommenderar att regeringen använder EGF-instrument i kombination med ordinarie arbetsmarknadsåtgärder, eftersom det är omöjligt att avgöra i förväg om stora varsel har strukturella eller konjunkturella orsaker. Dessutom rekommenderas det att ansökningsförfarandet ska gå snabbt liksom att kortare utbildningsinsatser bör prioriteras framför längre, allt för att åtgärderna ska få önskad effekt.

Skrivelsen

I skrivelse 2014/15:111 Riksrevisionens rapport om utbildningsstödet till Volvo Cars, delar regeringen flertalet av Riksrevisionens bedömningar. Den övergripande slutsatsen att statens insatser haft en negativ effekt på återgången till arbete för de personer som studerats anser regeringen är ett viktigt resultat att ta i beaktande. Och liksom Riksrevisionen menar regeringen att det finns lärdomar att dra inför framtida överväganden om att söka EGF-medel.

Regeringen framhåller att det är mycket svårt att avgöra på förhand om stora varsel har strukturella eller konjunkturella orsaker eller om det rör sig om en kombination. I sammanhanget konstaterar regeringen att den EU-förordning som reglerar EGF inte endast möjliggör aktiva insatser avsedda att snabbt integrera varslade personer inom en annan verksamhetssektor, utan även medger insatser för återintegrering inom den ursprungliga verksamhetssektorn.

Vad gäller rekommendationen att EGF-instrumentet bör kombineras med ordinarie arbetsmarknadsåtgärder för varslade personer konstaterar regeringen att detta är möjligt, varför man vid framtida ansökningar av EGF-medel också kommer att överväga en sådan möjlighet.

Regeringen betonar att det vid varsel är viktigt att vidta åtgärder så tidigt som möjligt. Vid kommande ansökningar om EGF-medel bör därför ett effektivt och snabbt ansökningsförfarande eftersträvas. Vidare anser regeringen att det bör planeras för sådana insatser som är ändamålsenliga och effektiva sett till såväl innehåll som längd.

Regeringen anser att granskningsrapporten genom skrivelsen till riksdagen är slutbehandlad.

Motionerna

Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen i sin skrivelse instämmer i flertalet av de bedömningar som görs av Riksrevisionen. Utskottet anser liksom regeringen att den övergripande slutsatsen att statens insatser haft en negativ effekt på återgången till arbete är ett viktigt resultat att ta i beaktande.

I sammanhanget vill utskottet understryka att det är svårt att avgöra på förhand om stora varsel har strukturella eller konjunkturella orsaker eller om det rör sig om en kombination. I fallet Volvo Cars kan utskottet liksom Riksrevisionen konstatera att det vid tiden för varslet fanns en överkapacitet i den europeiska fordonsindustrin, varför beslutet om att ansöka om EGF-stöd att använda vid strukturella förändringar inte framstår som orimligt. I efterhand har det visat sig att huvudorsaken snarast var en konjunkturell nedgång kopplad till den globala finanskrisen, varefter produktionen mer än väl har återhämtat sig.

Mot denna bakgrund välkomnar utskottet regeringens avsikt att vid framtida ansökningar om EGF-medel kombinera detta instrument med ordinarie arbetsmarknadsåtgärder när så är lämpligt.

Med detta föreslår utskottet att riksdagen lägger regeringens skrivelse 2014/15:111 Riksrevisionens rapport om utbildningsstödet till Volvo Cars till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2014/15:111 Riksrevisionens rapport om utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars